

HRVATSKA POLJOPRIVREDNA KOMORA
SAVJETODAVNA SLUŽBA
Odsjek Zagrebačke županije
Trg P. Zrinskog 9, 10340 Vrbovec
tel. 01-2791-122, mob. 091-4882-727
e-mail: Damir.Pejakovic@komora.hr

PREPORUKE ZA OTHRANU RASPLODNIH JUNICA

- CILJEVI:**
1. Othraniti telad i uzgojiti junice uz minimalne gubitke (svakako ispod 10%)
 2. Postići takav rast i razvoj da bi se junice normalno telile u dobi od oko 26 mj.
 3. Uz prihvatljive troškove uzgojiti nove generacije krava – bolje od prethodnih

PRVI SATI I DANI NAKON ROĐENJA TELETA

- visok nivo higijene tijekom teljenja spriječiti će mnoge kasnije komplikacije (besprijekorno čisto i dezinficirano ležište i zadnjica krave, čiste i dezinficirane ruke, konopci i pribor)
- tele odmah po završetku poroda dobro istrljati čistim ručnikom ili zdravom slamom da mu se potakne cirkulacija krvi
- tele odmah podići za stražnje noge da izbací nakupljenu sluz iz usta i dišnih putova
- pupkovinu teleta dezinficirati odmah po teljenju jednom otopinom i to ponoviti i drugi dan
- tele odmah odvojiti u zaseban boks da ne dolazi u kontakt s drugom teladi i životinjama
- u roku pola sata (max. 2 sata) tele mora primiti 1-2 litre kolostruma, najbolje od majke
- uvijek čuvati u zamrzivaču 5-6 litara kolostruma od starije krave; u slučaju nedostatka, kolostrum polagano otopiti (zagrijati na 40°C) i dati teletu
- prvi dan tele mora piti samo kolostrum prvog podoja odmah nakon teljenja (ako je moguće) jer je prvi kolostrum najbolji („krv majke u krv teleta“), svakim satom kvaliteta kolostruma pada
- ne smeta da tele prvi dan popije i više od 6 litara kolostruma prvog podoja ako hoće (u 3-4 napajanja), drugi dan će onda najčešće piti manje
- prva tri dana tele treba piti samo kolostrum i to u 3-4 porcije dnevno po 1.5-2 litre (ukupno oko 6 litara na dan), uvijek na temperaturi oko 40°C iz kante s gumenom siskom podignutom u položaj sličan prirodnom sisanju krave
- higijena posuđa i pribora za napajanje mora biti besprijekorna da se spriječe proljevi
- što prije tele treba učiti piti izravno iz kante (gurati mu gubicu u kolostrum i mlijeko)

RAZDOBLJE NAPAJANJA

- nakon 3. dana postupno se prelazi na napajanje 2 puta na dan; do 7. dana tele se napaja s kolostrumom i mlijekom i to u količini do 6 litara na dan
- nakon toga treba postupno prijeći na kvalitetnu mliječnu zamjenu i napajati u količini od 6 litara na dan (2 obroka x 3 litre)
- od početka teletu treba ponuditi čistu vodu po volji, posebno u toplijem dijelu godine
- već prvih dana teletu treba nakon napajanja trljati gubicu kvalitetnim koncentratom (starterom) da bi ga što prije počelo jesti jer koncentrat najbolje stimulira razvoj predželudaca da bi tele što prije postalo preživač i da bi prirast bio što jeftiniji (najskuplji je na mlijeku)
- starter mora biti kvalitetan, lakoprobavljiv i imati barem 18% proteina; jako je dobro u starter umiješati barem 20% drobljenog ili cijelog zrnja zobi i/ili kukuruza kako bi se i fizički stimulirao što brži razvoj predželudaca teleta; sijeno u ovoj fazi još nije potrebno
- tele mora imati stalno na raspolaganju svježi starter, koliko može pojesti za jedan dan
- tele staro 1.5 mjesec mora jesti barem 1 kg startera na dan, sa 2 mjeseca barem 1.5 kg

Plan othrane teladi na bazi kvalitetne mliječne zamjenice i startera:

Tjedan života teleta	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	Ukupno
Kolostrum / mlijeko, lit./dan	6	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	60 lit.
Mliječna zamjenica, lit./dan	-	3	6	6	6	6	6	6	6	4	3	370 lit.
Starter, kg	-	po volji, na kraju min. 1,5 kg/dan										75 kg

Po teletu se potroši do 50 kg praha mlj. zamjenice i 70-80 kg startera.

okreni →

ODBIĆE TELETA OD TEKUĆE HRANE

- tele se može odbiti od tekuće hrane (mlj. zamjenice) u starosti od 2-2.5 mjeseca i/ili u težini od min. 75 kg i kad dnevno jede barem 1.5 kg startera
- tijekom zadnjeg tjedna napajanja treba prijeći na napajanje jedanput dnevno
- ako tele nije potpuno zdravo, odbiće treba odgoditi dok se ne oporavi
- starter treba nastaviti hraniti po volji i tele ga treba nakon odbića jesti barem 2 kg na dan
- treba davati i vrhunsko sijeno i/ili suhlju sjenažu; voda mora biti također stalno dostupna
- prva 3 tjedna života tele bi moralo biti držano odvojeno u pojedinačnim boksovima, najbolje izvan objekata za starije životinje; higijena i ventilacija moraju biti odlični
- nakon toga telad se drži grupno, najčešće na slami; već sa 3 mjeseca telad može biti držana kao i starije životinje (u staji s pojedinačnim ležištima ili na kosoj ploči)
- najveće probleme u othrani teladi zadaju proljevi; ima ih različitih, no ako nije neki patogeni uzročnik, najčešće pomaže: 2 dana otopina s elektrolitima, crni čaj, ali ne prestajati napajati zamjenicu; ako za 2 dana ne prođe, veterinar mora tretirati antibioticima
- od ostalih bolesti najčešće se javljaju bolesti dišnih organa i parazitarne bolesti; uzimanje dovoljno kvalitetnog kolostruma, visoka razina higijene i odlična ventilacija te tretman teladi i junica protiv parazita spriječit će u najvećoj mjeri pojavu ovih bolesti
- odražavanje teladi obaviti u starosti oko mjesec dana; roščić treba ošišati, stisnuti i okretati termokauterom dok se ne pojavi bijeli rub (10-20 sekundi), nakon toga posprejati tetraciklinom

OD ODBIĆA DO 12 mj. STAROSTI

- kvaliteta hranidbe teladi nakon odbića izuzetno je važna za cjelokupni rast i razvoj buduće junice i krave; u razdoblju od 3. do 12. mj. stvara se glavina kapaciteta rasta, uzimanja hrane i proizvodnje mlijeka buduće krave – stvara se proizvodni kapacitet
- ako tele u toj fazi ne dobiva dovoljno kvalitetnu hranu, zakržlja i „nikad iz njega dobre krave“
- tele nakon odbića mora jesti najkvalitetniju hranu koja se može osigurati na gospodarstvu: odličnu, finu krmu (sijeno i suhlju sjenažu) + barem 2 kg na dan startera (min. 18% proteina)
- sa 5 mjeseci tele već može jesti i veće količine sjenaže i silaže, a smjesa može biti slabija (15-16% proteina) ako je krma kvalitetna; od 8. do 12. mjeseca količinu smjese treba ograničiti na 2 kg na dan, ali zato moraju u toj fazi jesti velike količine kvalitetne krme
- u tom razdoblju junice moraju imati dnevni prirast u prosjeku oko 800 grama

OD 12 mj. STAROSTI DO TELJENJA

- nakon 12. mjeseca starosti iz obroka junica smjesu treba potpuno izbaciti, ne davati više ni kukuruznu silažu, već samo velike količine kvalitetne krme + 50-80 gr. na dan min-vit dodatka
- u ovoj i prethodnoj fazi najviše se griješi pa junice ostaju nedovoljno razvijene do 12 mjeseci, a nakon toga počinje debljanje; iz toga dobijemo na kraju junice „male pa debele“
- nakon godine dana starosti junica mora sve svoje potrebe zadovoljiti iz voluminozne krme, u sezoni najbolje na paši, a zimi iz velike količine sjenaže, sijena pa i slame; junica se mora „naučiti“ jesti velike količine voluminozne krme da bi iz nje kasnije proizvodila glavninu mlijeka
- junice pripuštati u dobi od 15-17 mj. i težini oko 380 kg (važnija je razvijenost nego starost)
- dobra mjera razvijenosti je opseg prsa – kod pripusta treba biti 165-175 cm
- junice obavezno osjemenjivati bikovima s pouzdanim testovima na laka teljenja
- nakon pripusta dnevni prirast junica ne treba prijeći 650 grama – ne smiju se debljati
- cilj je uzgojiti junicu koja će nakon teljenja imati min. 550 kg - ne predebela (kondicija 3.5)
- tijekom bređosti junice treba hraniti kao suhe krave, s puno voluminozne krme; ako je krma odlične kvalitete, neophodno ju je „razrjeđivati“ s nekoliko kg na dan zdrave slame
- kukuruzna silaža nije preporučljiva, a ako se mora davati, ne smije prijeći 8 kg na dan, ali onda uz nju mora ići i barem 3 kg slame na dan; obavezno dodavati 50-80 gr. min-vit dodatka
- zadnja 3 tjedna prije teljenja junice treba hraniti kao i krave prije teljenja: postupno uvoditi najbolju voluminoznu krmu + 2 kg smjese za suhostaj na dan

ZAKLJUČAK: „danas tele - sutra krava“ – svaka generacija krava mora biti sve bolja !